

การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

นางสาวนิตยา แสงขาว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2540
ISBN 974-638-737-5
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A DEVELOPMENT OF A PROGRAM FOR ENHANCING CONFLICT
RESOLUTION ABILITY OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS
BY USING GROUP DISCUSSION TECHNIQUES

Miss Nittaya Sangkao

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-737-5

นิตยา แสงขาว : การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม (A DEVELOPMENT OF A PROGRAM FOR ENHANCING CONFLICT RESOLUTION ABILITY FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS BY USING GROUP DISCUSSION TECHNIQUES) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.แรมสมร อยู่สถาพร, 239 หน้า. ISBN 974-638-737-5.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มตามแนวคิดของ Fountain การวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม 2) การทดลองใช้โปรแกรม 3) การปรับปรุงและนำเสนอโปรแกรมตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียน บ้านปากเหมือง จังหวัดพัทลุง จำนวน 40 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 20 คน เรียนโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 20 คน เรียนโดยการแก้ปัญหาเป็นรายบุคคล ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที

ผลการทดลองใช้โปรแกรม พบว่า

1. ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมในกลุ่มทดลองที่ 1 สูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมอยู่ในระดับมาก

ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 นำมาปรับปรุงและนำเสนอเป็นโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม โปรแกรมที่ได้มีลักษณะเป็นโปรแกรมสอนเสริมความรู้นอกเวลาเรียนปกติ ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 60 นาที หลังเลิกเรียน

ภาควิชา.....ประถมศึกษา	ลายมือชื่อนิตยา.....
สาขาวิชา.....ประถมศึกษา	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา....."แรมสมร อยู่สถาพร"
ปีการศึกษา.....2540	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C841024 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION
KEY WORD: A DEVELOPMENT OF A PROGRAM / CONFLICT RESOLUTION / GROUP
DISCUSSION TECHNIQUES / ELEMENTARY EDUCATION

NITTAYA SANGKAO : A DEVELOPMENT OF A PROGRAM FOR ENHANCING
CONFLICT RESOLUTION ABILITY OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS BY
GROUP DISCUSSION TECHNIQUES. THESIS ADVISER : ASSOC. PROF. RAMSAMORN
YOOSATHAPORN, Ph.D. 239 pp. ISBN 974-638-737-5.

The purpose of this study was to develop the program for enhancing conflict resolution ability for Prathom Suksa six students by using Group Discussion Techniques according to Fountain's approach. Three stages of the program development were : 1) Developing the program for enhancing conflict resolution ability by using Group Discussion Technique : 2) Trying out the program. 3) Improving and presenting the program. Subjects were 40 students of Prathom Suksa six in the academic year 1997, from Banpharkmuang School, Phattalung Province. The subjects were composed of 2 groups. The first experimental group of 20 students was taught by using Group Discussion Techniques while 20 students in the second experimental group was taught by using individual conflict resolution. The data from the second stage of this study were analyzed by using arithmetic mean, standard deviation and t-test dependent.

The findings were as follow :

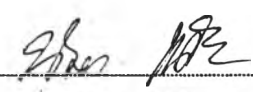
1. The post-test arithmetic mean score of the conflict resolution ability of the students in the first experimental group were significantly greater at the .05 level than those of students in the second experimental group.
2. The student's opinions about the program was at the high level.

The data obtained from the second stage of the study was used for the improvement of the program and the program for enhancing conflict resolution ability for Prathom Suksa six students by using Group Discussion Techniques was presented. The characteristic of this program was a kind of an enrichment program. It provided learning opportunities outside the regular classroom for 4 weeks : 60 minutes a day and 3 days a week after school.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา..... ประถมศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2540.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ เอาใจใส่ และชี้แนะแนวทางเป็นอย่างดีของ รองศาสตราจารย์ ดร.แรมสมร อยู่สถาพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่ได้กรุณาตรวจ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย เป็นอย่างดียิ่ง

กราบขอบพระคุณประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วมและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์วรสุดา บุญยไวโรจน์ที่ได้กรุณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือและการดำเนินการทดลองวิจัยด้วยดี และขอขอบคุณนักเรียนโรงเรียนบ้านปากเหมืองและโรงเรียนบ้านป่าพะยอมทุกคน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคุณอำไพ เพชรคงและคุณวรวรรณ สัมพันธ์ ตลอดจนพี่ๆเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ ทั้งขอบใจจริงๆ ทุกคนที่สนับสนุนและให้กำลังใจกับผู้วิจัย

ท้ายสุด ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาของผู้วิจัยอย่างสูงสุดที่ได้ให้ชีวิต ให้การศึกษา และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

นิตยา แสงขาว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ

บทที่

1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
สมมติฐานของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	10
ข้อจำกัดของการวิจัย	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ความขัดแย้ง	14
การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้นักเรียน ในระดับประถมศึกษา	25
การอภิปรายกลุ่ม	28
วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งตามแนวคิดของ Fountain	30
การแก้ปัญหาเป็นรายบุคคล	33
การพัฒนาโปรแกรมการสอน	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย 47
	การสร้างโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม 48
	การทดลองใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม 62
	การปรับปรุงและการนำเสนอโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา ความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม 67
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 68
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ 74
	สรุปผลการวิจัย 78
	อภิปรายผลการวิจัย 80
	ข้อเสนอแนะ 85
	รายการอ้างอิง 87
ภาคผนวก	 93
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ 94
	ภาคผนวก ข สถิติและตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล 96
	ภาคผนวก ค สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลของการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ในสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ 106
	ภาคผนวก ง คะแนนในแบบบันทึกผลการแก้ปัญหาความขัดแย้ง จากสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่ทำในชั้นเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 112
	ภาคผนวก จ แบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง 115

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ฉ	เกณฑ์การตรวจให้คะแนนคำตอบของแบบสอบ ความสามารถในแก้ปัญหาความขัดแย้ง 123
ภาคผนวก ช	แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับโปรแกรม การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง 125
ภาคผนวก ซ	การแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ 130
ภาคผนวก ฅ	แนวทางการวิเคราะห์กระบวนการในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง จากสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติและแนวทางในการตรวจให้ คะแนนในแบบบันทึกผลการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการเรียน แต่ละครั้ง 135
ภาคผนวก ฉ	เกณฑ์ที่ใช้วิเคราะห์ขั้นตอนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง จากสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติ 137
ภาคผนวก ฎ	เกณฑ์การตรวจให้คะแนนคำตอบในแบบบันทึกผลการแก้ปัญหา ความขัดแย้งในการเรียนแต่ละครั้ง 141
ภาคผนวก ฏ	โปรแกรมและแผนการสอนสำหรับการส่งเสริมความสามารถ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม 143
ภาคผนวก ฐ	แผนการสอนที่เรียนโดยการแก้ปัญหาเป็นรายบุคคล 193
ประวัติผู้วิจัย	 239

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ลักษณะในการบ่งชี้ถึงยุทธศาสตร์ของความสามารถในการแก้ปัญหา ความขัดแย้งระหว่างบุคคลในสถานการณ์สมมติของ Shantz and Shantz 23
2	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหา ความขัดแย้งหลังเข้าร่วมโปรแกรมในกลุ่มทดลองที่แก้ปัญหาค่าความขัดแย้งโดยใช้ เทคนิคการอภิปรายกลุ่มและกลุ่มที่แก้ปัญหาค่าความขัดแย้งเป็นรายบุคคล 69
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้ง 70
4	ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบความสามารถในการ แก้ปัญหาค่าความขัดแย้ง 98
5	คะแนนที่ได้จากการตรวจของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยในแบบสอบความสามารถ ในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้ง 100
6	ความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้ง หลังเข้าร่วมโปรแกรมของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 103
7	คะแนนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และ กลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้จาก การสอบปลายภาคในชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 105
8	คะแนนจากการตรวจสองครั้งของผู้วิจัยในสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่ 1 107
9	คะแนนจากการตรวจสองครั้งของผู้วิจัยในสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่ 2 108
10	คะแนนจากการตรวจสองครั้งของผู้วิจัยในสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่ 3 108
11	คะแนนการตรวจวิเคราะห์ระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย ในสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่ 1 109
12	คะแนนการตรวจระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย ในสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่ 2 109
13	คะแนนการตรวจระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย ในสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่ 3 110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14	จำนวนและร้อยละของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ใช้ขั้นตอนของวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของFountain ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 111
15	จำนวนและร้อยละของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ใช้ขั้นตอนของวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 111
16	คะแนนในแบบบันทึกผลการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain ที่ทำในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 113
17	คะแนนในแบบบันทึกผลการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain ที่ทำในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 114

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 รูปแบบการศึกษาสำหรับเด็กสามารถพิเศษในชั้นประถมศึกษา	37
2 กรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา ความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม	49
3 ขั้นตอนการดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา ความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม	64